

Paltan ilmastolinjaus 2021

palta

Palvelualat mahdollistavat hiilineutraalin Suomen 2035

Palvelualojen työnantajat Palta on sitoutunut uudistamaan EU:n ja Suomen ilmastopolitiikkaa siten, että teemme oman osamme maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen.

Palta edistää kestävästä kasvusta vauhdittavaa ja ilmastomuutosta hillitsevää lainsäädäntöä ja tukee sekä kannustaa jäseniään kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden asettamisessa. Palta tukee hallituksen asettamaa tavoitetta hiilineutraalista Suomesta vuoteen 2035 mennessä. EU:n ilmastotoimet on rakennettava siten, että koko unioni saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään 2050 mennessä.

Yksityisten palvelujen merkitys Suomen kansantaloudelle kasvaa jatkuvasti. Vuonna 2020 ne muodostivat 41 % kokonaistuotannosta. Yli miljoona ihmistä työskentelee Suomessa palvelualoilla, ja viennin arvosta palvelut muodostavat kolmanneksen. Palvelujen

kasvu ja aineeton arvonluonti ovat ilmaston näkökulmasta kestäväällä pohjalla; useimmilla palveluiden päätoimialoista arvonlisä CO2-tonnia kohden on moninkertainen Suomen koko talouden keskiarvoon nähden. Palvelut ovatkin ratkaiseva osa kestävästä kasvusta sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Yksityisten palvelujen merkitys Suomen kansantaloudelle kasvaa jatkuvasti. Vuonna 2020 ne muodostivat 41 % kokonaistuotannosta.

Palveluiden hiilikädenjälki, eli potentiaali vähentää muiden toimijoiden päästöjä, on merkittävä ja jatkuvasti kasvava. Palveluvaltaistuminen ja kiertotalous, jossa omistamisen sijasta käytetään palveluita, vahvistavat kestävästä kasvusta entisestään. Palvelualoilla tuotetaan ratkaisuja, joiden avulla eri toimialat saavuttavat merkittäviä päästövähennyksiä, kuten myös Paltan Päästövähennyksiä palveluilla -selvitys (2021) osoittaa. Ilmastokestävien palveluiden kehittäminen luo niin työtä kuin uutta vientiä Suomelle.

Paltan ilmastoteesit – ratkaisumme ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi

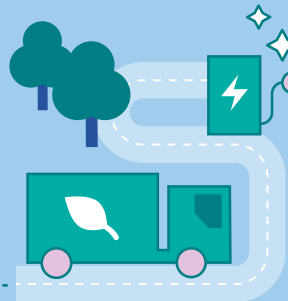
1

Tehdään kansainvälisiä päätöksiä – ilmasto on globaali

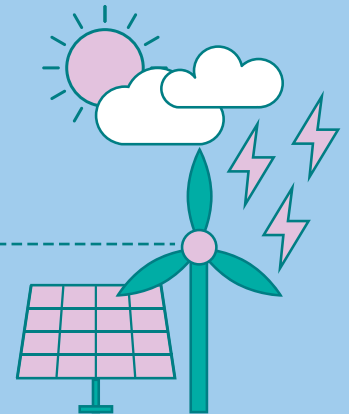
2

Vauhditetaan vähäpäästöistä liikennettä ja logistiikkaa

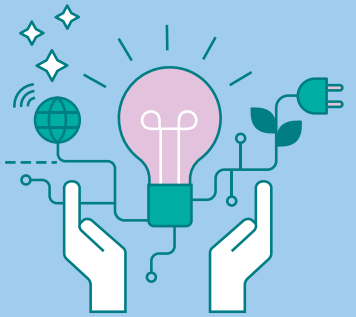
4

Turvataan puhdas energiantuotanto

3

Valjastetaan digitalisaatio ja innovaatiot ilmastohaasteen ratkaisijoiksi

Ratkaisu 1: Tehdään kansainvälisiä ilmastopäätöksiä – ilmasto on globaali

Kansainvälisillä ja EU-tason päätöksillä on merkittävä rooli sekä ilmastotavoitteiden asettamisessa että vähähiilisiin ratkaisuihin kannustavan toimintaympäristön rakentamisessa. Selkeät lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet luovat ennustettavan toimintaympäristön uusille investoinneille, yritysten toiminnalle ja kestäväälle kasvulle.

Kansainvälisellä tasolla:

- EU:n ja Suomen on edistettävä Pariisin sopimuksen tehokasta toimeenpanoa sekä hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua myös maailmanlaajuisesti. Yhteiset, globaalit pelisäännöt ovat paras tapa varmistaa tasapuoliset kilpailuedellytykset eurooppalaisille yrityksille.

EU-tasolla

- Ennustettavan toimintaympäristön takaamiseksi EU:n on asetettava kunnianhimoiset tavoitteet vuodelle 2040 mahdollisimman pian Pariisin sopimuksen ensimmäisen, vuoden 2023 kokonaistarkastelun jälkeen. Lisäksi on varmistettava, että vuodelle 2030 asetetut tavoitteet saavutetaan. Euroopan komission esittämä Fit for 55 -lainsäädäntöpaketti on tässä tärkeässä roolissa.
- EU:n yleinen päästökauppa on keskeisin ja tehokkain tapa vähentää hiilidioksidipäästöjä. EU:n päästövähennystavoitteita tiukentavat lisätoimet tulee painottaa päästökauppasektorille niin suurena määrinä kuin mahdollista, jotta päästövähennysten kokonaiskustannukset pysyvät kohtuullisina.

- Päästövähennyksiä toteutettaessa on sallittava maksimaaliset joustot niin EU-tasolla kuin kansainvälisesti. Joustoille tarvitaan selkeät, ympäristö-integriteetin varmistavat pelisäännöt.

Palta on sitoutunut uudistamaan EU:n ja Suomen ilmastopolitiikkaa siten, että teemme oman osamme maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen.

Ratkaisu 2: Edistetään vähäpäästöistä ja päästötöntä liikennettä

Liikenteen päästöjen vähentäminen on avainasemassa päästötavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen on edistettävä vähäpäästöistä ja päästötöntä liikennettä siten, että kansallinen visio hiilettömästä liikenteestä saavutetaan vuoteen 2045 mennessä mm. kokonaisliikennejärjestelmää kehittäen. Sijainnin, välimatkojen ja ilmaston takia liikenne ja logistiikka ovat Suomelle vielä ratkaisuvampia kuin kilpailijoillemme.

Suomessa liikenteelle asetetut päästövähennystavoitteet on mahdollista saavuttaa liikenne- ja logistiikka-alan vähähiilisyys-tiekartassa kuvatuin toimin ja ilman liikenteen vero- ja maksutason nostamista.

Yleinen toimintaympäristö:

- Liikenteen ilmasto- ja ympäristövelvoitteiden tulee olla globaalissa kilpailussa toimiville yrityksille tasapuolisia. Suomen tulee vaikuttaa vahvasti globaalien päästövähennyskeinojen kehittämiseen ja käyttöön-ottoon lento- ja meriliikenteessä.
- Ilmastopolitiikasta johtuvaa liikennesektoriin kohdistuvaa kustannuspainetta tulee tasata siten, että muut taakanjakosektoriin kuuluvat alat osallistuvat päästövähennysten toteuttamiseen nykyistä vahvemmin.
- Elinkeinoelämän logistiikkaketjun kokonaismaksurasite on Suomessa korkealla tasolla keskeisiin kilpailijamaihin verrattuna. Myös päästöjä vähennettäessä yritysten liikenteeseen ja logistiikkaan kohdistuvien verojen ja maksujen tulee olla kilpailukykyisiä.

Liikenteen päästökauppa

- EU:n tulee meriliikenteen osalta vahvistaa vaikuttamistaan IMO:ssa, jotta päästöjen vähennystoimet saadaan globaalisti tasaveroisiksi ja vaikuttavammiksi.
- EU:ssa meriliikenteen päästökauppaa koskevaan direktiiviin tulee lisätä pysyvä helpotus jäävähvisteisille aluksille, jotta Suomen elinkeinoelämän kilpailuasetus ei vääristy talviolosuhteiden vuoksi.
- EU:ssa tieliikenteen päästökaupan tarpeellisuutta on harkittava, koska se on päällekkäinen polttoaineveroille, bio-osuudelle ja ajoneuvojen päästösäätelylle. Mikäli tieliikenteen päästökauppa otetaan EU:ssa käyttöön, tulee valtion samalla keventää polttoaineiden verotusta, jotta logistiikan kokonaiskustannukset pysyvät kohtuullisina.
- EU:ssa lentoliikenteen ilmaisten päästöoikeuksien lopettamiseen tulisi ryhtyä aikaisintaan vuonna 2030, sillä ilmaisten päästöoikeuksien leikkaaminen aiemmin ja yhdessä muun lentoliikennettä koskevan uuden regulaation kanssa toisi kerralla paljon lisäkustannuksia koronapandemiasta laajasti kärsineelle toimialalle.

Ajoneuvokannan uusiminen ja kuljetusmuodot:

- Liikenteen päästöjä voidaan vähentää kannustamalla vähäpäästöisten autojen hankintaan auto- ja ajoneuvoverotuksella nykyistä voimakkaammin. Henkilöautojen verotuksessa on siirryttävä pidemmällä aikavälillä hankinnasta ja omistamisesta käytön verotukseen.
- Vauhditetaan vähäpäästöisen liikenteen edistymistä tukemalla yritysten päästöttömien työsuhdeautojen hankintoja verohelpotuksin.
- Raideliikenteen merkitystä tulee korostaa ilmastomuutoksen hillitsemisessä, sillä se on vähäpäästöisempää ja energiatehokkaampaa kuin muut liikennemuodot. Rataverkon sähköistäminen ja tavaraliikenteen täsmäinvestoinnit edistävät siirtymää vähähiiliseen raideliikenteeseen.

Vähäpäästöistä ja päästötöntä liikennettä on edistettävä siten, että kansallinen visio hiilettömästä liikenteestä saavutetaan vuoteen 2045 mennessä.

Polttoaineet ja niiden hinta:

- Raskaassa tieliikenteessä verotus perustuu jo polttoaineverotuksen kautta pitkälti käyttöön. Maantiekuljetusten tavaraliikenteessä kannusteet tehostamiselle löytyvät liiketoiminnasta, eivät esimerkiksi kilometripohjaisista tiemaksuista. Polttoaineverotusta ei tule korottaa tai ottaa käyttöön tieliikenteen kansallista päästökauppaa ilman yrityskompensaatiota kilpailukyvyn turvaamiseksi.
- Vaihtoehtoisten polttoaineiden valtakunnallisen jakeluverkon ja sähköautojen latausverkoston rakentamista tulee tukea ja edistää vahvasti valtion toimesta.

Uudet ratkaisut:

- Kuljetuskapasiteetin vapaaehtoisen yhteiskäytön mahdollisuuksia tulee selvittää. Logistiikkadatan markkinaehtoista avaamista tulee jatkaa sektorin erityispiirteet huomioiden.

Ratkaisu 3: Valjastetaan digitalisaatio ja innovaatiot ilmasto- haasteen ratkaisijoiksi

Palvelualoilla tuotetaan ratkaisuja, joiden avulla voidaan saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä eri toimialoilla. Digitalisaatio ja innovaatiot ovat keskeisessä roolissa ilmastomuutoksen torjunnassa ja uusien päästövähennyksiin tähtäävien palveluratkaisujen mahdollistajina.

Yleiset periaatteet:

- Palveluiden ja digitalisaation tarjoamia ilmasto-ratkaisuja tulee ottaa laajemmin käyttöön eri toimialoilla kuten energia-alalla, alkutuotannossa, teollisuudessa, rakentamisessa, kiinteistöhuollossa ja liikenteessä.
- Digitaaliset ratkaisut mahdollistavat kiertotalouden vaatiman alusta- ja jakamistalouden kehityksen ja luovat sen käyttöjärjestelmän yhdessä avoimen datan kanssa.
- Digitaalisilla ratkaisuilla (esim. IoT, MaaS) voidaan vähentää liikenteen päästöjä tuntuvasti.
- Reaaliaikatalouteen siirtyminen on keskeinen elementti kestävämmälle kasvulle.

TKI-rahoituksen osuus tulee kasvattaa 4 prosenttiin BKT:stä 2030 mennessä.

Digitalisaation ja innovaatioiden edistäminen:

- TKI-rahoitusta ilmastonmuutoksen torjuntaan on lisättävä pitkäjänteisesti esimerkiksi kiertotaloutta ja digitalisaatiota vauhdittaen.
- Suomen on aktiivisesti panostettava puhtaan teknologian ratkaisujen vientiin sekä yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten väliseen tki-yhteistyöhön.
- Julkisen sektorin tulee luoda kysyntää uusille kestäville palveluille ja teknologioille. Erityisesti vahvoilla julkishallinnollisilla aloilla voidaan lisätä uusien palveluiden ja ekosysteemien kasvua julkisen sektorin toimesta. Julkisten hankintojen kautta voidaan tarjota referenssikohteita ilmastoystävällisille palveluille.
- Datan avaamista tulee jatkaa määrätietoisesti ja varmistaa sen markkinaehtoisuus. Sen merkitys uusille digitaalisille palveluinnovaatioille on kiistaton ja merkittävä.
- ”Everything as a service, XaaS” – liiketoimintaa tulee vauhdittaa sääntelyn keinoin.

Ratkaisu 4: Turvataan puhdas energiantuotanto

Energiatehokkuuden parantuminen ja fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopuminen vähentävät päästöjä merkittävästi. Samalla sähkön tarve kasvaa. Meidän tulee huolehtia siitä, että saatavilla on riittävästi puhdasta ja hinnaltaan kilpailukykyistä energiaa sähköistyvän yhteiskunnan käyttöön.

- Jotta Suomi olisi kilpailukykyinen sijoittumispaikka digitalisoituvassa ja kestäväen kehityksen palveluyhteiskunnassa, tulee myös palveluyritysten sähkövero laskea EU:n minimitasolle.
- Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla Suomessa lähes päästötöntä mahdollisimman pian vuoden 2030 jälkeen huolto- ja toimitusvarmuus huomioiden. Energiajärjestelmämme on muutettava älykkääksi ja joustavaksi. Älykkäiden sähköverkkojen (smart grid) käyttöönottoa on nopeutettava.
- Liikenteen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ei tule lukkiutua vain yhteen energiamuotoon. Siirtymää fossiilisesta energiasta puhtaampiin ratkaisuihin tulee edistää usealla rintamalla (mm. bioenergia, sähköenergia, vety).

Laskemalla palveluyritysten sähkövero EU:n minimitasolle voidaan tukea alan sähköistymistä ja digitalisaatiota päästövähennysten edistämiseksi.

